

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adának vissza.	Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér soronkint 50 kr. Többzsöri hirdetéseknel engedmény
---	---	---	--	---

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatos a katolikusok törekvéseinek előmozdításá „*Fejérmegyei Napló*“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)
XIII. Leó papa *Zichy* Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Nagyhét.

(b. f.) A próféták írásai beteljesedtek és lőn, hogy a farizeusok és írástudók bevádolták názaréti Jézust Pilátus előtt. És a római helytartó katonákat küldött ki, fogják el Jézust és adják át a farizeusoknak. A poroszlók pedig megkötözték a világ Megváltóját és Annához, majd Kai-fáshoz vitték. A papi fejedelmek pedig hamis tanukat béreltek, a kik Isten káromlással vádolták — az Isten egyszülött fiát. És a papi fejedelmek gunyolódtak fölötte, a szolgák pedig arcul verték őt. Midőn pedig néhányan kérdezték Pétert; »Nemde, te is ez ember tanítványai közül való vagy?« Péter tagadta ezt: »Nem ismerem ez embert«. Majd Pilátus elé vitték és felségsértéssel vádolták előtte, de Pilátus nem talált benne semmi vétséget. A zsidónép pedig keresztre feszítését követelte és inkább a gyilkos Barnabásnak kegyelmezett meg, mint Jézusnak, kiáltván: »Feszítsd meg őt! Feszítsd meg őt«. Aztán megostorozták és arcul csapdosták őt. Pilátus pedig megmutatá őt a népnek: »*Ime az ember!*« A főpapok és szolgák azonban kiáltották: »Feszítsd meg, feszítsd meg őt!« Látván pedig Pilátus, hogy nem megy a néppel semmire, megmosá kezeit, mondván: »Ártatlan vagyok én ez igaznak vérétől, ti lássátok!« És az egész nép kiáltá: »Az ő vére mi rajtunk és a mi fiainkon!« Pilátus pedig Jézust az ő akaratjokra hagyta, hogy megfeszíthessék.

... És a zsidók kivítették Jézust a Golgotára és keresztre feszítették...

Beteljesedett!

Ime, a világtörténelem legnagyobb szerűbb drámája. A végtelenül könyörületes Ur Isten ki akarván ragadni az emberiséget a bűnből, az örökké tartó halál torkából, elküldé Egyszülött Fiát a világ megváltására. És a világ Megváltója a zsidók között támadt, de a kiválasztott nép az ő elvakultságában fellázadt Ura Istene ellen és keresztre feszíté Jézust. És bekövetkezett az idők teljessége, melyet a próféták jósoltak, mert Jézus kinszenvedése és halála megváltá az emberiséget az ő bűneitől.

Az eszme, melyet Jézus hozott le a földre, Istentől volt és azért nem halhatott meg és valamint Jézus feltámad halottaiból, azonképen a megváltás eszméje is feltámadott. És valamint Jézus örökké uralkodik Atyja jobbán, azonképen az Ige, az Eszme is örökké él a földön az emberek között, a kik időnként elfordulhatnak tőle, megtagadhatják, üldözhetik, de nem nyomhatják el soha, mert írva vagyon, hogy még a pokol kapui sem vehetnek rajta.

Az Ige, a megváltás Eszméje a kereszténységben nyert kifejezést, még pedig a római katolikus anyaszent-egyházban, mely tisztán és hamisítatlanul őrizte meg és tanítja Jézus tanait. Az egyház kétezeréves története az üldözések, az elnyomatások, a gunyulódások hosszú sorozata. Nemcsak a pogány világ üldözte elkeseredett dühvel, hanem valamint az apostolok közt Judás támadt, ugy akadtak az egyház saját hívei között is árulók, a kik világi önző érdekektől vezéreltetve, vagy a gögtől elvakítva visszavonást, szakadást idéztek elő a hívők között és minduntalan fellázadtak Krisztus Urunk vi-

lági helytartója ellen. De hiába való volt minden. A szenvedő egyházból mindig diadalmaskodó egyház lőn.

Komoly hangulattal tölt el minden keresztény hívőt a nagyhét. Magunkba szállunk ilyenkor és viszszapillantást vetünk Krisztus Urunk kinszenvedésére és halálára, melyet az egyház szertartásai oly megrendítően idéznek vissza emlékezetünkbe. De visszapillantást vetünk az egyház szenvedéseire is, nevezetesen azon üldöztetésre, melyen az egyház jelenleg ki van téve a Regnum Marianumban, az apostoli szent István király birodalmában. Az uralkodó kormány-rendszer szövetkezve a szabadkőművesekkel és azon kiválasztott nép utódjaival, a mely nép keresztre feszítette a világ Megváltóját, ádáz irtó hadat izent az egyháznak, a valásnak és sajnos, a siker némi látszával. Az egyházpoltikai törvények közel állanak életbeléptetésökhöz és a kormány lelkiismereti skrupulusok nélkül, nem válogatva eszközeiben, gyanusítva, rágalommalza felfelé is, lefelé is, karhatalommal, törvény- és alkotmányosértéssel igyekszik elnyomni a Krisztus hitének védelmére ország-szerte hatalmasan megindult mozgalmat. Ettől a kormánytól nem várhatunk semmi jót. Az igaz ügyet, a szent ügyet ma már csak a hívők képesek ismét diadalra segíteni. Hiszszük és reméljük, hogy ez Isten segítségével sikerülni is fog. A minket elnyomó rendszer már is bomlásnak indult és már csak a kétségbeesés erejével küzd. Mi azonban a lelkesedés, a szent meggyőződésnek szent hitünkön fakadó elpusztíthatatlan erejével harcolunk és mi ezzel az erővel diadalmaskodni fogunk!

Mai lapunk 6 oldal.

Az egyházpolitika folytatása.

A Bánffy Dezső báró igazgatósága alatt működő színésztrupp a politikai technika legújabb vívmányaival rendezte be Babszom Janesi teatrumát. Az ósdi Tisza Kálmán a nyílt színen s a t. c. publikum nagy gaudi-umára közönséges szegre akasztotta meg-tépett elveit, Bánffyék pedig kifogástalanul működő súlyesztőt alkalmaznak, melyben mesés gyorsasággal tűnnek el elvei, a mint ezekre momentán szükségű nincs. A király csak azon föltétel mellett szentesítette a decemberi törvényeket, hogy a jelen országggyűlés a vallás szabad gyakorlatát és a zsidórecepiót, ha a főrendiház mindkettőt másodsor is elveti, többé ne tárgyalja. Wekerle ezt megígérte és néhány nappal rá megbukott. Bánffy báró teljesen átvette Wekerle örökét, tehát magáévá tette Nagy-bánya érdemes képviselőjének ígéreteit is. A főrendiház megfosztotta lelkétől, a felekezetnélküliségtől a vallás szabad gyakorlatáról, és enlloe elvetette a zsidórecepióról szóló javaslatot. Mindazonáltal Bánffy báró mindkét javaslatot mindjárt husvét után ki-tűzette a képviselőház napirendjére. Wekerle ígérete tehát nyomtalanul eltűnt a Bánffy-színpad súlyesztőjében, mert — noblesse oblige!

Kormányraléptekor azt mondta Bánffy báró, hogy szigorúan ragaszkodik az „elvek integritásához“. A felekezetnélküliség második főrendiházi tárgyalása előtt az „elvek integritását“ olyntho a súlyesztő és helyébe lépett a megalkuvás, id. Széchenyi Imre gróf közvetítő indítványára. De ez sem használt, a főrendek többsége irgalmatlanul le-szavazta a felekezetnélküliséget. Két nappal utóbb Bánffy báró sutba dobva a megal-

kuvást, ismét előhozakodott azzal, hogy a főrendek szavazata sérti a kormány „elveinek integritását“. Oh ez az integritás!

Azt is mondta Bánffy báró, hogy ő „pacifikálni“ óhajta a katolikuskokat. És valóban, az ő szokott erélyességével és tapintatával nyomban hozzalátott a „pacifikáláshoz.“ Sajtója írtóháborút prédikál a néppárt ellen, a minisztertanács egy „a papok igazgatási ellen irányuló törvényjavaslaton tőri a fejét, a községi jegyzők pedig kormányköltségen egy röpiratot kapnak, melyben a néppárt amugy keményen le van szólva. A „pacifikáció“ betetőzése pedig a haszontalan egyházpolitikai törvények életbe léptetése lesz. No hiszen, az lesz ám a pacifikáció. Feltéve, hogy Bánffy báró megéri a szüret idejét, akkorákat fog akkor látni, hogy el fog rajta esudálkozni.

És most lássuk az egyházpolitika folytatására vonatkozó legújabb liberális híreket.

*
Az állami anyakönyvek életbe léptetésére vonatkozó szabályrendeletek és utasítások — mint a kormányhoz közel álló „Politikai Hetiszemle“ írja — már készen állanak a belügyminiszteriumban. Az összes vármegyék, kivéve Bereg vármegyét, már betérjesztették véleményes jelentésüket az anyakönyvi kerületek beosztása és az anyakönyvvezetők kijelölése tekintetében. A belügyminiszter előbb az anyakönyvi kerületek beosztására vonatkozólag dönt, az anyakönyvvezetőket pedig egyszerre fogja kinevezni az anyakönyvi felügyelőkkel egyetemben. Az államnyomdában most készülik a rovatos íveket, amelyekből az anyakönyveket fogják összefűzni. Ezekre az anyakönyvi ívekre nézve külön papírost gyártottak, mely igen erős, úgy, hogy századokig kitart. (!) Az egyes rovatok a lehető legnagyobb pontosággal vannak megállapítva. Az anyakönyvi kivonatok úrlapjaira

nézve is teljes együtetőség lesz, nem úgy, mint a mostani egyházi anyakönyvvezetésnél tapasztaljuk, hol minden lelkészi hivatalnak más-más alaku és nagyságu anyakönyvi kivonata van. Az anyakönyvvezetésre vonatkozó munkálatokkal a belügyminiszterium már július óra készen fog lenni, úgy, hogy az állami anyakönyvek már f. évi szeptember 1-én minden a k a d á l y n é l k ü l (?) megkezdhetik működésüket.

Miként a félhivatalos O. Z. jelenti, most véglegesen meg van állapítva, hogy a képviselőház április végén tárgyalni fogja az izraelita vallásról szóló törvényjavaslatot, valamint a vallás szabad gyakorlatáról szóló, módosított törvényjavaslatot és a két javaslat, a melyek változatlan fenntartása a képviselőház túlnyomó többsége részéről kétségen felül áll, eredeti szövegezésében most már harmadszor is visszakerül a főrendiházhoz és ott május első felében fog napirendre tűzteni. Mivel ez ülészekben több ellen-zéki főrendiházi tag szavazata, lelesik (?) és néhány új liberális főrendiházi tag szavazati jogot nyer (?) és így a szavazatok aránya kedvezőbben alakul, a főrendiház egyházpolitikai ellenzékének eddigi csekély többsége mellett most már biztosra vehető (!), hogy a főrendiház a kormányjavaslatok elfogadásával véget fog vetni az egyházpolitikai vitának. (?)

A nyitrai választás.

Nyitráról, hol újra teljes erővel megindult a választási küzdelem, a legellentétebb tudósítások érkeznek. Főképp a kormánypárti választók és félhivatalos lapok excolliának abban, hogy egyik rémes hír után a másikat bocsítják világgá, természetesen azért, hogy megint megrakhassák a kerületet katonasággal és csendőrséggel. Így az Országgyűlési Értesítő azt telegrafáltatta magának, hogy Janitsot körutjában mindenféle bandériummal és kocsisorokkal

TÁRCA.

Egy rombadült gyár.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —
Írta: Beregly Hugó.

Sajátságos, hogy némely gyermekkori emlékek oly mélyen és élénken vésődnek emlékezetünkbe, hogy az évek hossza sora után is megmagyarázhatatlan eszmetársulás folytán bizonyos érzelmek avagy gondolatok behatása alatt önkéntelenül jelentkeznek, eszünkbe jutnak.

Ugy vagyok én egyik gyermekkori játékhelyemmel. Valahányszor valami rejtélyes, titkoszerűről hallok vagy olvasok, önkéntelenül ébred fel bennem szülőföldem rombadült, évek óta pihenő gyárának képe.

Valamikor fűrés, repecolaj-gyár, vagy ilyesmiféle lehetett. A nép babonás hitben sok mindentéle mesét, szellem és kísértetmondát fűzött hozzá. Rejtélyesen állott ott a többi házaktól elkülönítve, jókora magasságnyi kéményével, mely vörös téglából építve mintegy a gyár mutató ujjá rombadült voltának megmagyarázására az égbe mutatott; de még rejtélyesebbnek tűnt fel előttünk ismeretlen, megromlott, titkoszerű gépezetével.

Lakatlanul, komoran állott ott, mint valami kísérteties szörnyeteg roskadozó, feketül falaival, melyekről a vakolat már rég lehámlott. Az „idő vasfoga“ tényleg a koroknak valóságos vasfogait barnavöröses, maró rozsdájával át és átjárta, csaknem felemészte. Ablakai betörve, orszo a vihartól összeroncsolva itt-ott mint valami összetépett ruhafoszlány, lológott. Porlepte ablakai némán, hallgatagon meredtek a járó-kelőkre, mintha előttünk valamit eltitkolnának. A szüette doszkákat és rozsdás

fűréslemezeket össze-vissza kuszált pókháló lepte el. Az enyészol és pusztulás képe táruult fel mindenfelől.

Az erős hegyiségektől és szeliden lömpölygő folyamtól környezeti, mosolygó napsugártól elárasztott kisvárosi házak közepett oly szomorúnak és kísértetiesnek látszott, mintha csak átok nehezede reá s annak nyomása alatt a földbe süllyedni szeretne.

Nappal tágas termeiben siri esend honolt, melybe csak néha-néha, de annál egyhangubban és szomoruban szokott a röpöködő méhek és darazsak dongása vegyülni. Élénkület csak akkor kezdett, ha a nap barátságos melegével és világosságával leszállt s az ost homály kétes világában az épület egyes szárnyai aránytalanul megnyulni, szörnyeteg alakokká változni látszottak. Olyankor aztán kezdett valami benne mozogni, zörrenni, életre kelni: a patkányok és egerek rágcsálása, az éjjeli baglyok rémséges nyivogása; és ezen csaknem alvilági, ijesztő nesz annál inkább fokozódott, monnél jobban sötétedett. A nép aztán kísérteteket vélt hallani, a gyár termeiben szellemeket látott járni-kelni, kékesen főlillanó fonyben hol megjelenni, hol ismét eltűnni.

Csoda-e, ha, valahányszor csak e hely területére léptem, borzongás fogott el, babonás és félnék kezdtem lenni. Hisz a bensejében álló mindenféle nagyságu fogaskerek, vasrudak és csövek, szelencék, furesa alaku kisebb-nagyobb medencék és gyárszerkezetek, a melyeknek célját, rendeltetését nem ismertük, de még fel sem foghattuk, kézzel foghatólag erősítették meg a népből kiszivárgott s bennünk is erősen meggyökerezett babonákat, annál inkább, mert a gyárat, mi gyermekek, sohasem láttuk az előtt működni. Az egyik terem tele volt a

földből kiemelkedő fűréslemezekkel, melyeket a nép a saját nyelvén és felfogása szerint a gyár-szörnyeteg fogainak nevezett el; a másikban egymásba fogódzó nagy szjakkal egybekötött fogaskerekek állottak; közepén egy nagy medence terült el, melyből különböző nagyságu nyilások, tudja Isten, hová, moidig vezettek a gyár alatti pince üregekbe. Mint egy gonosz szellem istenkísértő műve tűnt fel előttünk ördöngösnek látszó gépezetével, melyet emberi kéz újból összeszerkeszteni nem képes és csak némán, félelem teljesen esodál.

Szóval, nem volt e gyárban semmi sem barátságos, ha csak nem az öreg János bácsi jószágosan mosolygó arca, aki közvetlenül a gyár melletti viskóban tengetve szegényes éltét, mint favágó egyuttal a gyárra is felügyelt és akit mi gyermekek rendkívül szerettünk, egyrészt mert a bejárást megengedte, másrészt mivel nem egyszer faragott nekünk fakardot és katonát, sőt hóbe-korba meséssel és rabló történetekkel is mulattatott. Ő mondta el nekünk egyszer a gyár történetét is. Nem egyszer magyarázta meg nekünk a gyár szövevényes gépezetét, a kis és nagy kerek, különböző rugók és emeltyük működését, de sohasem hallgattuk feszültebb figyelemmel, mint midőn a nagy, csaknem 2 ölnyi zöldre festett és még for-gatható lendkerékről beszélt.

János bácsi és a nép azt mesélte erről a kerékről, hogy ez volt a gyár lelke, ez állott valamennyi többi kis és nagy kerékel összekötöttesben, ez hajtotta vala-mennyit.

Egy olasz ember csinálta és hozta el messze földről, de az Isten az ilyen ördöngös dolgokat nem szereti s azért sokáig nem is tűri, mert hiszen az ilyesmi a szegény embernek csak kárára van. Azért maga a gyár is csak rövid ideig működött, ami annál

fogadták, de a Zichy pártiak mindent elkövetnek, hogy a tüntetést ellensúlyozzák, sőt Gerecséren a községi bírót, a ki csendre intette őket, tetleg inzultálták. E hirre vonatkozólag a következő táviratot kaptuk:

A féléhivatalos O. É. Nyitráról közölt távirata merő koholmány. Tény a következő: Április 4-én Janits hat kocsival, minden kocsin egy-egy suhane a zászlóval, indult Uzbég, Sarluska, Kajsa, Kolon, Csitar és Gerecsér községeibe, hogy a Zichy párti választókat kötvényekben biztosított 20—50 forint erejéig megvesztegethessék. S amidőn eme tervük egy esetben sem sikerült, Janits beszédet mondott minden községben Zichy párti választók jelenlétében. Biztossággal jelenthető, hogy a fentnevezett hat községben Janits párti választók száma 91, míg ugyancsak a községekben a Zichy párti választók száma nem kevesebb, mint 384. Már pedig, mint például Uzbégben és Csitaron, a hol Janitsnak összesen 11 szavazója van, hogy ott bandériummal, diadal- kapuk alatt koszorus leányok és éjlenekkel fogadták, ezt okos ember úgy sem hiszi.

Gerecséren Czako parasztgazda Janitsot beszéddel fogadta. De miután a Gerecséren levő 126 Zichy párti nem hallgathatta néman a 19 Janits pártihoz intézett ígató beszédet, sőt ama kijelentést a bírónak, „hogy a Janits uraságot még az Ur Isten is többre becsüli, mint azt a Isten tudja miféle paradós gyermekek” stb. fogták a Zichy pártiak közbe a bírót és kergették a hivatalába.

Loveleznünk még azt is írja, hogy a Janits-pártiak szombaton husz kocsival, melyek felbérelt suhaneokkal voltak megrakva, ellendemonstrációra indultak a kerület több községébe. A mint ez Zichynek tudomására jutott, nyomban barátságos levelet intézett a főispánhoz, arra kérve, hogy állítsa helyre a községekben a nyugalmat. A kormánypart hűlőben is mindenféle kortesfogást felhasznál, hogy győzelmet biztosítsa. Nem elég, hogy a hivatalos apparátus teljes erővel dolgozik, hanem a Zichy-párti választókat az alatt az ürügy alatt, hogy féktelenül izgat-

nak, letartóztatják. Eddig mintegy 40—45 választót kísérték be izgatás címen a csendőrök Nyitrára, a hol jogságba vetették őket.

Ifj. Zichy János gróf részére 1400 szavazat biztosítva van. Mindenhol impozáns módon fogadják a grófit, kit Zelenyák képviselő kísér. A Janics-párt vesztegetései hiábavalók, naponkint újabb kortesfogások kerülnek sorra. 120 csendőr a községekbe vezényeltetett. A törvényszéki, megyei és pénzügyigazgatásági tisztviselők fele kortesuton van.

BELFÖLD

— **Elvbarátaink** figyelmét felhívjuk a választási törvény azon intézkedésére, hogy esküszókat fogják a választók névjegyzékébe a májusi összeírásnál felvenni, a kik a múlt, tehát 1894 évi adójukat az év április hó 15-ig lofizették. Mivel a politikai viszonyok nagyon valószínűvé teszik, hogy, ha talán a jelen évben nem is, de a jövő évben minden bizonynyal az új választások elrendeltetnek, különösen fontos, hogy elvbarátaink a választói jegyzékbe felvétesse- nek. Választó lehet mindaz, a ki a községben legkisebb negyed telek adójának megfelelő adót fizet.

— **Részleges miniszterválság.** Jelentettük már, egy fővárosi lap nyomán, hogy Erdély Sándor igazságügyminiszter állásától nemskora meg fog válni és hogy helyébe Wlassics Gyula jelenlegi kultusz- miniszter fog lépni. Féléhivatalos részről megcáfolják ugyan e hírt, de azt most a *Hazánk* egész terjedelmében fentartja. Ime egy adat a Bánffy-kormány híres szolidaritásához, mert Erdély miniszter bizonyára megmaradna állásában, ha egyetértene a Bánffy-Eötvös Károly-Kossuth Ferenc-féle törekvésekkel.

— **A Hentzi-émlék** ügye közéletünknek egyik tátongó sebét tárta föl: a törvény iránti tiszteletlenséget. Dr. Takáts Zoltán ügyvéd, Szeless Adorján testilelki jóbarátja, szombaton azzal „tréfálta” meg a rendőrséget, hogy egy, Szelesshez hasonló tót napszámot vitt a törvényszéki palota elé. Az erkölcsileg egészen degenerált fővárosi közönség nevetett e „tréfán” és Takáts, kit e miatt a rendőrség elé idéztek, nyíltan megvallotta, hogy ha tudná is Szeless hollétét, még sem árulná el, mert ő Szeless ügyvédje és ügyvédi esküje tiltja, hogy védenéit denuncialja és ha nem volna ügyvéd, akkor sem mondaná meg, mert magyar ember. — Hát mi nyíltan megmondjuk, hogy dr. Takáts nemcsak közönséges esküszegő, hanem a magyar névre is szégyent hoz. A btk. 374 §-a ugyanis büntetéssel sújtja a bűnpártolást, a magyar ember pedig sohasem szokta védelmébe fogni a gazembert, dr. Takáts pedig mindkettőt cselekszi. Mi a magunk részéről végtelenül sajnáljuk, hogy a budapesti rendőrség nem tud Szelessel és cimboráival szemben erőlyesebben fellépni.

KÜLFÖLD.

— **Franciaországban** a nagypéntek megszenteltetésére a szabadkőművesek ingyenes ebédeket rendeznek busételekkel, zenével és táncsal. A szegény nép picóái, a gazdag bankárok, a sikkasztó nagyurak ezen a napon saját erszényükből szízeket fognak lerészegíteni, hogy a kereszténység gyász-ünnepét meggyalázzák. Tüntetni akarnek az Isten ellen; egy vörös zászló alatt gyűlnek össze, melyre az ördögnek arányból kivarrt képe lesz föltéve, hogy ezzel mintegy kimutatassák, kit tartanak Istennek. Ily vaddá és örlötté teszi még a tanult embereket is a vallás elleni gyűlölet. Valóban, amit szívvel lélekkel egyedül csak az Isten lehet szeretni, akként gyűlölni sem tud úgy az essevezett ember mást, mint az Isten.

természetesebb, mert tulajdonosa egy gazdag, de fukar zsidó volt, aki a népet csak kifosztani és idővel teljesen tönkre akarta tenni. Ezért csakhamar utol is érte őt az Isten méltó büntetése.

A zsidó gyártulajdonos a szegény munkásokat egyszer bérökben megrövidítette, mire azok a zsidónak minden rosszat kívánva, szörnyű panaszban és szitkozódásokban törtek ki. Es ime, az Isten bosszúja sokáig nem is késett. A zsidó meg nem elégedve a munkások keserves bérök megrövidítésével, még éjjeli munkára is kényszerítette őket. Csak hosszu zúgolódás után nyugodtak meg ebben, miután a zúgolódók egyik családos vezérének több munkát nem adott és ez bubánatában megbetegedve bele is halt.

Ez időtől fogva a gyár kerekéi éjjel is tovább zakatoltak, csakugy mint nappal. Egy éjjel azonban pont tizenkettőkor a lendkerék megáll; az olasz ember, ki mindig emellett áll, hiába erőlködik, hasztalanul igazgat a kerekéken. A lendkerék mozdulatlan. Az összes kerekék, esüvek, rugók, tengelyek épek, semmi sem szakadt vagy tört el és a lendkerék még sem mozdul. Mi történt itten? A talián ember minden tudományja mellett, bár ő csinálta minden esinját-binját, nem segíthet, a kerék már nem engedelmessedik neki.

A munkások a különböző tormekekbel esodálkozó arecol összegyűlnek, sugnak-bugnak, míg egy halálsápadtan, rémült hangon elkiáltja magát: Nézzetek fel oda a lendkerékra!

Valamennyien elsikoltják magokat, borzongás fut végig hátukon, fáznak, dideregnek s merően, lágra nyílt szemekkel bámulnak szótlanul oda fel.

A lendkeréken egy kétszarvu fehér kecske állt. Drakulni! az ördög! hallik ki a zürzavarból a tulnyomó oláh munkások

hangja. De a talián kineveti őket, gunyolódik felettük; egy hosszu póznát vesz kezébe s el akarja kergetni. De az szilárdan áll, mint az érc, mintha oda nőit volna, meg se moccan. A pózna eltörik, a talián szitkozódik s kéri a munkások segélyét, de azok azt megtagadják, mert ők kísértetekkel nem akarnak kikezdni, sőt ellenkezőleg, tanácsolják neki, hogy hagyja békében a kecskét, mert onnek csak rossz vége lehet. A talián gunyakacajjal felel; midőn azonban puszkájáért megy, hogy a kecskét lelője, a munkások félelmökben, ijedelmökben elrohannak. Nem akarnak egy borzasztó látványtani lenni. A legtöbb haza siet s a bátrabbak is csak az ablakon át betekintve merik a tőrtendőket bevárni. Szentül meg voltak győződve, hogy abban a pillanatban, amint rá fog lőni, az egész gyár darabokra fog szét hullani, vagy a levegőbe repülni. A talián lő, de a golyó mint egy ércpaizsról visszapattan s a talián halálosan megszebeve, életlenül lerogy a földre.

Most érkeztek meg csak a zsidó gyártulajdonos, ki eleinte elámulva a történeteken alighogy szóhoz, de azután bukásának öntudatára ébredve dühöngve megparancsolja, hogy fogják be a 34 legerősebb ökröt; de a lendkerék meg se moccan. Befogatja a 24 legerősebb lovat és míg a lovakat és ökröket rudakkal, ostorokkal hiába ütök, verik, addig a zsidó egyedül áll a lendkerék termében, vérben fogyó szemekkel, sápadtan, kétrégbecssett gunnyal szemléli a kétszarvu kecskét és eszébe jut, hogy ez mindenétől meg akarja fosztani, befektetett pénzétől, remélt millióitól; dühbe jő és Isten káromolja. Ebben a pillanatban fülcsikített recsesen tölti be a levegőt. A fogas vaskerekök recsogve, ropogva jobbra-balra repülnék, mindenfelé török, szakad. A lendkerék fordult egyet, a kecske eltűnt, a zsidót a föld nyelte

el, nyomát nem találja, lelkét pedig a kísértet magával vitte.

Azóta a gyár üres, használatlanul hever; senki sem meri felépíteni és Isten haragját azzal magára vonni. Minden éjjel pont tizenkettőkor a lendkerék fordul egyet, aztán megint csendes minden. Csupán zivataros, koromsötét éjszakákon hallani néha a zsidó és talián rémes jankiltását, kiknek lelke a dohos, sötét pincüregekre van kárhóztatva, ahol dühökben addig marják, marengolják egymást, míg az áldáshozó, pirkadó napugár örült dulakodásuknak véget nem vet...

Igy beszélt el ezt János bácsi és hitte vele a nép, annál inkább mi gyorokék. Érdekes itt látni, mint szimbolizál a nép, mint kolotkeznek, támadnak meséi és mondái, mint képződnek a korlátolt, de azért mégis csak józanul gondolkodó néptudatból ily kísérteties történetek. Bizonyos, hogy valamint Angolországban az első szövegépet a munkások nagy ellenszenvvel fogadták és abban ösztönszerűleg ellensögeköt látták, ugy gondolt s valószínűleg eszelekedett a mi népünk is. Valószínű, hogy a gyáros tönkrement, belebukott; de az is lehetséges, hogy az elégedetlen s a gyáros iránt rendező ellenséges érzelmű munkások maguk is annak bukásához hozzájárultak. A esodás elem különös karakteristikonja, a lehetlenség meglepően domborodik ki belőle. A sima lendkerékre a néptudat egy fehér és hét szarvu kecskét állít. Végül megbünteti nem csupán a gyártulajdonost, hanem egyuttal annak alkotóját, a taliánt is.

A jó öreg János bácsi azóta régen már sírba szállt; de valahányszor egy ily rombadült gyárat látok, eszembe jut szülőföldre a gyáranak egyszerű története, s annak kapcsolata a jó öreg János bácsi szavai, melyekkel naiv elbeszélését befejezte: Az Isten sem siet, sem feled.

Telefon-jelentések.

Agliardi Esztorgomban.

Budapest, április 8.

Félhivatalosan jelentik, hogy Agliardi bécsi nuncius a hó 20—22-ike közt meglátogatta Vaszary biboros hercegprímást Esztorgomban. E látogatás hír szerint összefüggésben van egy közös pásztorléttel, melyet a püspöki kar az ünnepek után fog kiadni.

A közös hadügyminiszter a két honvédelmi miniszterrel egyetértéssel az *egy éves önkéntes 11-ik szolgálati évére* vonatkozólag rendeletet fog kiadni, mely szerint azon önkéntesek, kik az első év végén tisztú rangra nem képesítettek, de jó magaviseletet és szorgalmat tanúsítottak, szabadságotlanok és tartalékba helyeztessenek.

Szelles Adorjánt a rendőrség még mindig keresi, de eddig még nem akadt a nyomára.

Budapesti értéktözsde.

Budapest, április 8.

4 száz. aranyjárdék	123.60
Koronáérték járdék	99.20
Magyar reálé-kárt. kötvény	101.50
Magyar földtöhm. kötv. 4 száz.	98.50
Tisza és szegedi nyaroménykölcsön	152.—
I. Hazai tak. pénztár	101.20
Magyar földhitelintézet	101.10
M. ipónztár. közp. jelz.-bankja	101.35
Rimamurányi-salgótarjáni vasút	271.—
Széllék-féle vasúttele és gépgyár	276.—
Budapesti villamos városi vasút	296.—
Bazilika sorsjegye	8.25
Bécsvárosi nyaroménykölcsön	174.—
„Jó sziv” sorsjegye	2.90
Magyar vörös-kereszt sorsjegye	11.75
Olasz vörös-kereszt sorsjegye	12.75
Osztrák vörös-kereszt sorsjegye	18.—
Arany cs. és kir. vert	5.69
Arany. osztrák vagy magy. 8 ftos	9.69

TÁVIRATOK.

Bánffy báró Bécsben.

Bécs, ápr. 8. (Ered. táv.) Félhivatalosan jelentik: „Bánffy báró tegnapi meglátogatta Krieghammör közös hadügyminisztert, Plenör osztrák pénzügyminisztert és Agliardi nunciusát, a kik délután viszonzták a látogatást, de csak nővjegyüket hagyták Bánffy báró lakásán. Bánffy báró a királyi kihallgatás alkalmával első sorban a delgációk és az országgyűlés munkarendjéről referált.” Ezzel szemben egy bécsi lap budapesti levelezője állítólag kitűnő forrásból megtudta, hogy a kihallgatás alkalmával szóba került az a kérdés is: Vajjon nem lehetne-e *összszel feloszlatni a képviselőházat* és új választásokat kiírni? E kérdés azért merült volna fel, mert a kormány az antiliberális elemek (!) hírlélelőivel szemben meg van győződve, hogy a nemzet nagy többsége üdvözlő az egyházpolitikai reformokat. Ugyanezen a meggyőződésen van a szabadelvű párt s a főrendek többsége is — a félhivatalos szerint. Ez persze csak a katolikusok ijesztgetését célozza, mert lehetetlen, hogy Bánffy a jelen viszonyok közt csak gondolni is merno a ház feloszlatására. A tény az, hogy még liberális körökben is tudják, hogy az új általános választások a liberális párt iszonyu vereségével fognak végeződni.

Bánffy báró hír szerint a Hontai-emplék ellen intézett merényletről is referált a királynak, a kik sikerült is — legalább látszólag megnyugtanni.

Bánffy báró különben ma este visszautazik Budapestre.

A tapolcai választás.

Tapolca, ápr. 8. (Ered. táv.) A küzdelem Vörös László és Kossuth Ferenc között igen vehemens lesz. A kormánypárt

az elvi álláspontjával homlokegyenest ellenkező eszközökhöz nyúl és Bossenyei Ferenc orsz. képviselő, ki felsőbb utasítás következtében jött ide Vörös államtitkár támogatására, teljesen antiszemita beszédekert tart.

Erre 15 fővárosi zsidó ügyvéd jött Tapolcára Kossuth Ferenc segítségére, és azt mondják, hogy ők nem pártolhatnak oly embert, ki az ő vallásukat sérti. (Ime a zsidók önzotesobbak vallás dolgában, mint sok katolikus! Szerk.)

A kormánypárt azzal is korteskodik, hogy a budapesti kath körből megmagyaríthatlan módon elesent hivatalos nyomtatványokat szór szét, melyek szerint Vörös államtitkár a kör igen buzgó tagja.

Kossuth Ferenc ezek láttára segítségért folyamodott az általa még néhány hét előtt klerikálisnak szidott Ugron-frakcióhoz és névszerint Hévízy Jánost és Mészlely Lajost kérte segítségül, hogy ezek megnyerjék számára a kath. választókat. A nevezetti képviselők ide utaztak.

Igy tehát mindkét párt korteskodik a katolicizmussal. És a kath. papság hogy viseli magát. Szárazon mondvá, minősítetlenül.

Szombaton lakoma volt Vörös államtitkár tiszteletére, s ez alkalommal Bertalan kogyosrendi jószágigazgató felköszöntötte Vöröst. A nyirádi plebános pedig tegnap vendégeül fogadta az államtitkárt. Reméljük, hogy mindkét papra illő exempláris büntetést fog mérni illetékes hatóságuk. A világi hitű katolikusok megbotránkozással nézik a papok magaviseletét.

A nyitrai választás.

Nyitra, április 8. (Ered. táv.) Nyitra-megye központi választmánya a választást április 21-ére tűzte ki. A kormánynak szüksége van e hosszú időre, mert érdekében áll, hogy az izgatások mennél hosszabb ideig tartanak. (Tehát Nyitrán a katolikusok ellen, Tapolcán a katolikusok segélyével akar győzni a kormány. Ennél hitványabb eljárást még nem láttunk! Szerk.)

Kassa, április 8. (Eredeti táv.) Balaassa István báró főrendiházi tag tegnapi Alsó-Hrabócon, 50 éves korában meghalt. Temetése holnap lesz.

Városi és vidéki hírek.

A »Fejérmegyei Napló« április hó 15-én új előfizetést nyit. Felhasználjuk az alkalmat hogy elbarátainkat, nevezetesen a néppárt híveit újra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak lapunk homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve elő lehet fizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat mint a néppárt hivatalos közlönyét külföldön a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

Hálás köszönettel adozunk e helyütt eddigi előfizetőinknek is, akik oly tömeges és oly meleg pártfogásban részesítették lapunkat, hogy képesek voltunk egy második nyomó gépet is beszerezni, úgy, hogy lapunkat most két gépen nyomják. Ez a körülmény lehetővé teszi, hogy a legujabb politikai eseményekről nemcsak pontosan és bőven beszámol-

hatunk, hanem még vezércikkeinkben is méltathatjuk őket. Midőn ezért eddigi előfizetőinknek e helyütt is hálás köszönetet mondunk, kérjük őket, pártoljanak bennünket ezental is, és terjesszék lapunkat ismerőseik és elbarátaink körében, mert lapunk terjedése egyszerűs mind elveink s a néppárt terjedését is jelenti.

— Rendkívüli közgyűlés a városnál. A városi bizottság ma d. e. 10 órakor a város ház nagytermében Fialth Miklós báró elnöklote alatt rendkívüli közgyűlést tartott a nádor-utca rendezése és a polgári leányiskolának felsőbb leányiskolává leendő átalakítása tárgyában. Tóth István főjegyző a nádor-utca rendezésére vonatkozólag felolvasván a legutóbbi közgyűlésnek e tárgyban hozott határozatát, az egész terjedelmében egyhangulag tudomásul vétetett. Ezután felolvasatott az iskolaszék jelentése a polgári leányiskolának állami, I-ső rendű felsőbb leányiskolává való átalakítása tárgyában. A tanács az iskolaszék jelentését egész terjedelmében pártolólág torjesztette a közgyűlés elé, mely elhatározta, hogy az ügyet minél előbb torjeszszék a miniszterium elé s hogy a főispán, polgármester s az iskolaszéki elnök eszközöljék ki a kormánytól az ügy kedvező elintőzését.

Ugyanezen alkalommal, miután a közgyűlés véget ért, felolvasatott Veszprém-megye átirata a városhoz, a melyben Székesfejérvár közönségét meghívja a május 6-án tartandó díszközgyűlésre, melyet Veszprém-megye Esterházy Mór gr. eszsz. és kir. kamarás, főispán 10 éves jubileuma alkalmával tart. A tanácskozó bizottság Havranek József polgármostert bízta meg a küldőtség tagjainak kijelölésével. Erre a polgármester kijelenti, hogy ő Seidl Lajos rendőrőfkapitányt és dr. Major Ferenc tisztú főorvost fogja megkérni a város közönségének képviselésére. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— A székesfejérvári kath. kör felsővárosi fiókköre folyó hó 7-én d. e. 11 órakor főt. Tamás Vilmos plóbános elnöklote alatt látogatott választmányi ülést tartott. A kör alapszabályainak bolügymiszteri megörösítésére nagy örömet keltett a választmány körében. Nyomban határozatba ment, hogy a felsővárosi kör sz. Sebestyénről nevezi magát, e sz. vértanu pártfogása alatt obajván működni. Azután a választmány 5 tagból álló bizottságot küldött ki, hogy a kör helyiségének alkalmas felszereléséről mihamarább gondoskodják és az oltozes intézkedéseket a kör tényleges működésére minden irányban togye meg. Május elsejétől számítva a következő lapokat kapja: Magyar Állam, Magyar Néplap, Fejérmegyei Napló, Hitvédelmi Folyóirat, Herkó Páter, részint előfizetés, részint az elnök följajnlása folytán több példányban. Végül a könyvtáros a választmányának figyelmébe ajánlotta, hogy a körnek saját hatáskörükben pártoló tagokat szerezni sziveskedjenek. A választmány lelkesedéssel fogadta az indítványt. A felsővárosi kath. kör május elsején meg fogja kezdeni működését.

— Kinevezés. Mint hiteles forrásból értesülünk, Borsódi Vilmos színházunk volt titkára a cs. és kir. „Adriai” biztosító társulat magyarországi osztálya által kineveztetett a székesfejérvári főügynökség titkárának. Részünkről üdvözljük Borsódi urat, kit az állás betöltésére méltónak találjuk.

— Nagylelkű adomány. Benedek Ferenc apát-kanonok a székesfejérvári kath. kör belvárosi helyiségeinek

berendezésére 1200 frtot adományozott. A kör novében is hálás köszönettel hozzuk köztudomásra a kanonok ur ő nagyságának ezen nagylelkű tettét és kívánjuk, hogy mennél többen utánozzák a szép példát!

— **A palotavárosi kath. kör.** tegnap d. u. 5 órakor felolvasó ülést tartott, melyen a tagok nagy számmal jelentek meg. Először dr. Szalay Hubert theologiai tanár tartott folytatolagos felolvasást a szabadkőművességről, majd Langer János palotavárosi főtanító a gyümölcs termeléséről ezzel kapcsolatosan a faoltásról értekezett. A nagy számu közönség lelkesen megjelenezte mind a két felolvasást s a köszönetét fejezte ki a szives fáradozásáért.

— **Megrendítő szerencsétlenség** történt a napokban a veszprémmegyei Varsányon. Ságghy József, Esterházy Imre gróf főördésze hazajöven az ordőből, töltött puskáját dolgozó szobájában hagyta s egy mellékszobába távozott, hol egyik uradalmi tisztviselővel sürgős hivatalos dolga volt. Ezalatt Ságghynak hároméves kis leánya játszadozni kezdett a puskával. Ságghy 17 éves sógora ezt látván, nyomban rászólt a kis leányra, tegye el a puskát, de a fegyver e pillanatban eldőrdült s oly szerencsétlenül talalta Ságghynak 13 éves leányát, hogy ez szörnyet halt. Egyik győri lapírtásunk töves információ alapján úgy adja elő a gyászos esetet, hogy a főördész sógora ráfogta a puskát a kis lányra s így történt véletlenségből a szerencsétlenség. — A szerencsétlen leányt a mult kedden temették el az egész környék óriási részvétel mellett. Az elhunytban Endresz Sándor székesejérvári vendéglős unokahugát gyászolja.

— **A székesejérvári kath. kör** belvárosi választmánya szombat délután a kath legényegylet helyiségében igen látogatott ülést tartott, melynek tárgya a kör helyiségei berendezésének részletes vitatása volt. A választmány e célból egy, dr. Major Ferenc igazgató, dr. Szabady József háznagy, Miller József titkár és Szlávik József pénztáros urakból álló szűkebb bizottságot küldött ki, mely haladéktalanul hozzálátott feladatához.

— **Szirmayné Mészáros Jusztin** urnó, a művirágkészítő mestere új tanfolyamot nyit. Dícséretére csak rövid ittletének bámulat eredményöt hozzuk fel, a mely eredmény eléggé igazolja szakavatottságát, tanítói rendszerének kitűnőségét. Alig pár hete gyűlték köréje tanítványai, máris elajátították Szirmayné Mészáros Jusztin művészetét s bámulatos ügyességgel beszitik a csalódásig hí művirágokat, a melyeknek megtekintése végett a művész a jeles művésznőben virágkiállítást fog rendezni. Midőn e kiállításra felhívjuk a közönség figyelmét, egyidejűleg ajánljuk a jeles művésznőt hűlgyeink pártfogásába, a kik egy hasznos és kellemes szórakoztató foglalkozást sajtáthatnak el aránylag igen rövid idő alatt. Hogy a természet utánzásában mily nagy tökélyre emelkedett Szirmayné Mészáros Jusztin, arról kiki meggyőződhetik a lakásának (Szent István-utca 18. sz.) ablakaiban kitétt művirágok megtekintése által. A tanuló díj 12 közös óráért 3 frt, 12 magán óráért pedig 6 frt.

— **Jeremiás siralmi.** A nagyheti szertartásnak, illetőleg a nagyheti ájtatosságának egyik legszebb, legmeghatóbb részét képezi Jeremiás prófeta siralmainak, vagyis a lamentációnak éneklése. A székesejérvári a lamentációt éneklési fogják: szerdán d. u. 4 órakor Grossinger Brigitta k. a., Vogl Alajos és Kovács Sándor urak; esütörtökön d. u. 4 órakor: Wagner Ferenc nr, Liebhardt Etelka k. a. és

Szeib István ur; pénteken d. u. 1/2 órakor Flögl Rostagni Karolin urnó, Kneiffel Ferenc és Kneizts Pál urak.

— **A lovashérenyi kettős gyilkosság** ügyében a vizsgálat véget ért s úgy látszik, Karikó Vendelek meg vannak számllálva a napjai, mert a vizsgálat folyamán kiderült, hogy a véres tett sulya egyedül az ő vállaira nehezedik. A vádindítvány már készen van s így nemsokára tárgyalás alá kerül az ügy, mely valószínűleg Karikó halálbüntetésével fog végződni.

— **Nagybőjti szt. gyakorlatok.** A nagyhét három első napjában egy a városi klerus, mint a növendékpapság részére lelki sz. gyakorlatok tartatnak. És pedig a káptalan és klerus részére a püspök házi kápolnájában P. Hübnér Agoston jezsuita atya d. e 10 órakor és d. u. 5 órakor tart szt.beszédeket, melyeken Dr. Steiner Fülöp megyéspüspök is résztvesz, a növendékpapság részére pedig P. Hörli S. J. ugyanazon időben a szeminarium házikápolnájában vezeti a szt. gyakorlatokat. A közép-, elemi- és iparosifjúság ugyancsak tart e napokban szt. gyakorlatokat, melyeket a főgimnáziumban Kalocsay Alán, a főreáliskolában K. Horváth István, az elemi és ipariskolában pedig Bezöky József hittanárak vezetnek a tanári kar jelenlétében. A sz. gyakorlatok szerdán délután sz. gyónással fejeztetnek be, mely után 4 órakor kezdődnek a lamentációk. A papságot nagyesütörtökön az ünnepélyes mise alatt a megyéspüspök fogja megáldoztatni.

— **Halálozás.** Részvételt vettük a gyászirt, hogy Radnich János volt székesejérvári alügyész, járási albiró, a vöröskereszt-egylet dunaföldvári fiókjának elnöke, városi képviselő, 48-as tüzérkapitány folyó hó 5-én meghalt Duna-Földváron. Az elhunyt testvére volt boldogult Radnich Imre székesejérvári kanonoknak.

— **Balatonfüred szépítésére** és a fürdőközönség kényelmére — mint értesülünk — ismét jelentékeny befektetés történik. A Balaton partján ugyanis egy díszes kétemeles lakház épül s környéke esinos parkká alakítatik át. Fehér Ipoly, pannonhalmi főapát, az évről évre mindinkább mutakozó lakáshányon kíván ezáltal segíteni. E pompás épület, mely 40 szobát foglal magában s meglepő kiállást fog nyújtani a Balatonra és a Tihanyi félszigetre, már a mult őszszel fűdél alá került s most serényen dolgoznak rajta, hogy a jövő szeszorra készen legyen. Kováts Abel, a fürdőintézet igazgatója, a fővárosban idők, hogy a szobák díszes és kényelmes berendezéséről intézkedjék. Hogy a fürdővendégek jó és olcsó ellátásáról is gondoskodva legyen, a vendéglők dolgában is üdvös konkurenciát teremtett. Ezen palota mellett levő „Kistaludny” szerény vendéglőt elsőrangúvá emelte, újra építtete, kibővítette és díszes nyílt teraszal látta el, mely kellemes étkezési helyül szolgál a fürdőközönségnek. Szóval Fehér Ipoly főapát Balatonfüred folytonos emelkedését komolyan szívén viseli s minden lehető elkövet e gyönyörű fürdőtelep további felvirágoztatására és a fürdővendégek magasabb igényeinek kielégítésére.

— **Elhalasztott közgyűlés.** A székesejérvári polg. lövészegyletnek f. hó 7-ére kitűzött közgyűlése a megjelent tagok csekély száma miatt f. hó 15-ére halasztatott el.

— **Katonai hírek.** Tóth Béla ezredes f. hó 2-án Veszprémbe utazott az ujoneállomány megvizsgálása céljából s miután mindent a legnagyobb rendben talált, f. hó 5-én visszatért Székesejérvárra. Perczel József ezredes pedig a honvédség részére szükséges lovak bevásárlása végett utazott f. hó 5-én Veszprémbe.

— **A dunántúli közművelődési egyesület** f. hó 6-án délután Széll Kálmán elnöklete alatt ülést tartott. Porzolt Kálmán főtitkár előterjesztette az egylet évi jelentését, dr. Fekete Ignác főpénztárnok pedig az évi zárszámadásokat, az egyleti

vagyon-kimutatást és a jövő évi költség-előirányzatot. E kimutatások szerint az egyletnek ez idő szerívt 62,885 frt 17 kr. vagyona van, 4 ovodát és egy kosárfonó tanfolyamot tart fenn. Ösztöndíjakat és jutalomdíjakot oszt ki a magyar nyelv terjesztésében magukat kitűntető tanítók és a magyar nyelv tanulásában előmenetelt tett idegen ajku tanulók között.

— **Vesztett eb marása ellen** egy 82 éves erdész a következő eljárást ajánlja: Végy meleg borecetét és langros vizet ezzel mosd tisztára a sebet és szárad meg. Aztán önts a sebre néhány csepp chlorvizsavat, a mely a fertőző nyíl mérgét ártalmatlanná teszi. Az öreg erdész ezt a szert sokszor alkalmazta s nyílvánosságára hozásával a világnak még egy utolsó szolgálatot akart tenni.

— **Déri Bélát,** a székesejérvári szin-társulat ügyes bonvivántját és szerelmesét, Leszka y aradi szinigazgató szerződtette. Déri már a napokban megkezdte működését.

Irodalom és Művészet.

— **A mi urunk Jézus Krisztus élete.** Irta Dupantoup Bódog orleansi püspök, magyar nyelvre átírta Ruschek Antal györszigeti esperes plébános. A Szent-István-Társulat ezen könyv kiadásával irodalmunkat egy oly könyvvel gazdagította meg, melynek már régen éreztük hiányát. A könyv tartalma Krisztus urunk élete, melyet a nagynevű szerző a négy evangélium egyszerű szavaiból állított össze. Nem főtotta el a szerző saját gondolatit sem, melyeket lelke az evangéliumok termékenyítő ereje által fogant s a melyek az üdvözítő isteni szeretetének csodálatától növekedtek naggyá. E könyvvel gazdagította irodalmunkat Ruschek Antal, a ragyogó tollú író, a ki némi formacsekély szövegváltoztatáson kívül hűen követte a szerzőt. A díszesen kiállított, 600 oldalra terjedő művet, melynek ára 2 frt. a Szent-István-társulat tagjai néhány nap mulva tagilletménykép fogják megkapni, mi pedig mindenkinek ajánljuk e különösen husvéti ajándéknak alkalmas könyvet, a ki az evangélium keresetlen de annál meghatóbb nyelven óhajtja olvasni Krisztus Urunk életét.

— **Magyar Szemle.** Ezen magas nivón álló és katolikus szellemben szerkesztett szépirodalmi, kritikai és művészeti hetilapnak f. évi 14-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: „Scala Sancta”. (II.) Pintér Kálmántól. Egy magyar jakobinus százados emlékezte. Keményffy K. Dánieltől. Mily boldog... (Költ.) Torkos Lászlótól. A jölnvelt leányok. Tolnai Lajostól. Vadászkaland. Szarvas Mariskától. Margit. (Költ.) Szemlér Ferenc-től. Az obelisz. Rorák Imrétől. A grász-induló. (Egy zenekritikus emlékeiből.) Egy modern család. (Végo.) Csaplinsky Lillától. Millenniumi képzőművészet. (III.) Cornelius-tól. Hétről-hétra. (Tárca.) Alfától. Irodalom és művészet. Melegon ajánljuk a *Kaczvinszky* Lajos lovag kiadásában és *Kaposi József* szerkesztésében megjelenő, kitanító lapot olvasóink figyelmébe. A „Magyar Szemle” szerkesztősége: Budapest. VI. Uj-utca 14. sz., előfizetési ára egész évre 6 frt.

— **Uj Idők.** 16-ik számában találunk szép, könnyen folyó elbeszéléseket Mikszáth Kálmántól és Somaházy Istvántól, ugyesen szött regényt Werner tollából, esinos, jól sikerült költeményt Pósa Lajostól. „Mindenféle” c. rovatában a heti történetek fölött tart rövid szemlét. Az „Uj Idők” előfizetési ára egész évre 8 frt. Szerkesztőség és kiadóhivatal. Budapest Andrassy ut 10.

Közgazdaság.

Értéktőzsdei hetiszemle.

Lustig Miksa budapesti bankcég hetijelentése a „Fejérmegyei Napló” számára
Budapest, április 6.

A belföldi pénzpiac helyzete némi javulást mutat. Jelzálog intézeteink záloglevelei iránt a külföld, különösen Németalföld élénk érdeklődést mutat és záloglevél vásárlásai következtében az aranybehozatal növekedik.

Járadékok és a nyári hangulat vett ugyan erőt, de dacára ennek a korona járadékok 30 krral emelkedtek.

Bankrészvények a már végbement szelvénylevonás folytán újabb vonzerővel bírnak spekulációra. Osztrák hitel és magyar hitel részvények iránt különben is élénk az érdeklődés. Jelzálog és leszámítoló bank részvények szintén javultak. A magyar hitelnél 12. — Leszámítoló banknál 6. — Jelzálog banknál 6:60 vonatott le az árfolyamból. A mai árfolyamok immár ex coupon értendők.

Takarékpénztárak között e héten is terézvárosi volt előtérben s az új zálogház üzletről szóló hírekre 5 és fél frrtal emelkedett. Jó kereslet mutatkozott kedvező üzletmeneti hírekre belvárosi-részvényekben is, a melyek 3 és fél forinttal javultak.

Biztosító részvényekben az üzlet alig érdemel említést.

Gőzmalmi részvények közül a szelvénylevonások folytán Concordia 20, első budapesti 60, Erzsébet 12, Lujza 13, hongermalom 25, molnárok és sütők 10, Viktória 9 frrtal esett.

Tégla részvényekben a realizációk tulajdonok s tégl- és mészegető 5, szentlőrinci (szelvénylevonás) 8, tégl- és cement 4, Hungaria 2, Drascho 5, aszfalt 6, kerámiai 1, ujlaki 10 frrtal hanyatlott.

Vasművek a kedvezőtlen üzleti helyzet folytán jórészt háttérbe szorultak s r-ma-murányi 2, gazdasági gépgyár 5 frrtal hanyatlott. Az e héten bevezetett Schoenichen-részvények 128 frron zárulnak, míg a Nicholson-részvények még nem kerültek forgalomba.

Könyvnyomdak közül a mult héten bevezetett Könyves Kálmán e héten újból 7 frrtal emelkedett, míg pesti könyvnyomda és Athenaeum (szelvénylevonás) 25 frrtal esett.

A többi ipari részvény közül pár bécsi cég vételeire vagonkölcsönzők emelkedtek s általános 9, nemzetközi 7 frrtal javult. A kedvezőtlen mérleg folytán kőbányai serfőző-részvényekben sok áru mutatkozott, melynek folytán árfolyama 6 frrtal csökkent. Ezenkívül magyar villamosági 2, cukoripar 3 frrtal javult, ált. villamosági 1, Gschwindt (szelvénylevonás) 25 frrtal hanyatlott.

Közlekedési értékek közül osztrák-magyar államvasut volt e héten is előtérben, míg déli vasut iránt kisebb érdeklődés mutatkozott. A többi közlekedési papír közül a fővárossal való tárgyalások kedvezőtlen menetére lóvasut 17 frrtal hanyatlott, míg bars-pakráci 3, dunagőzhajózási 5, kassa-oderbergi 3, gácsországi 3 és fél, nyugati fél forinttal javult. Hanyatlott továbbá: Adria (szelvénylevonás) 15, maros-vásárhelyi szászregeni 5, nagykikinda-nagybecskerei 5 frrtal.

Valuták és devizák a külföld értékpapír vásárlásai folytán e héten újból hanyatlottak s a szuperarzió 2 százalékkal alá hanyatlott. A márká árfolyama e héten 59:70 frrra esett.

Az árfolyamok a következő variációt mutatják:

	márc. 22.	márc. 29.	Ápr. 29.
Magyar aranyjárdék . . .	184.—	124.—	124:20
„ korona	99.—	99.—	99:10
„ hitelbank részv. . . .	467:50	475.—	466:25
„ jelzálog	291.—	294.—	288.—
„ leszámítoló	210.—	213.—	205.—
Villamos vasut	292.—	296.—	297.—
Rizamarányi	272.—	274.—	271:50

Nyomatott Mária György könyv- és műnyomdája gyorsaságtól Székesfejérvárról.

Osztrák hitel	404.—	410.—	404:75
Osztrák államvasut	435.—	446.—	444:25
Déli vasut	114:50	113.—	112:25

— **Az osztrák-sorsjáték.** A milleniumi osztrák-sorsjáték ügyében az érdekelt bankok, mint a „M. P.” értesül, közelebb értekezletet tartottak, a melyen a pénzügyminiszteriumhoz betorjesztendő részletes tervezet került tárgyalás alá. A tárgyalások legközelebb végleg befejezettek, úgy, hogy a tervezet a kitűzött időpontig, április 15-ig betorjeszhető lesz. — Dr. Roser osztrák reichsrathképviselő, a ki 28 esztendő óta küzd a lottó eltörlése mellett, a magyar pénzügyminiszterhez is levelt intézett ebben a kérdésben, a mire az elnöki osztrálytól a következő választ nyerte: „Vonatközússal a pénzügyminiszter urhoz intézett levelére van szerencsénk megbízásból értesíteni, hogy a kis lottó megszüntetése a pénzügyminiszter 5 mellőtségének legutóbbi leveleiben nem volt ugyan hangsúlyozva, ezt azonban programjába felvette és ennek megfelelően a lottójáték csökkentése még ez év folyamán fog bekövetkezni”. E csökkentés abban fog állani, hogy a huzások számát kevesbitik.

Mezőgazdaság és bankhitel.

A mezőgazdasági válságak, mely gazdáinkat nemcsak nálunk, de világszerte sújtja, egyik főoka, a mezőgazdasági hitelügy rendezetlensége. Nálunk pl. a mezőgazdák elől a jegybankhitel teljesen el van zárva. Németországban e tekintetben kedvezőbbek a viszonyok. Kitiunik ez Dr. Koch németbirodalmi bankelnöknek a birodalmi gyűlésen egy interpelláció képviselőnek adott válaszából is. Dr. Koch kimutatta, hogy a német birodalmi bank a mezőgazdaságot az ipar- és kereskedelemmel szemben semmiestre sem szorítja háttérbe, de a mezőgazdasági hitelnek korlátokat szab a bankjegyek bevéltathatósága és a valuta fenntartásának érdeke. Óvakodni kell a bank eszközeinek immobilizálásától és e tekintetben utalt Olaszországra példájára. Annak a bizonyítására, hogy a német birodalmi bank nem részesíti mostoha bánásmódban a mezőgazdaságot, felhossa, hogy míg a bank gyártmányokra nem ad lombardhitelt, addig mezőgazdasági terményekre az érték kétharmad részéig előleget ad. Mezőgazdasági váltókat is sokkal nagyobb mennyiségben forgat a bank, semmint azt sokan hiszik. 54641 személy közül, a kik bankhitelben részesültek, 6414 mezőgazda volt, a mi 11:33 százaléknak felel meg. A keleti vidékeken 31:8 százalék esik a mezőgazdákra; egyes vidéki bankoknál pl. Tilsitben majdnem 50%. Koch végül azt ajánlja a mezőgazdáknak, hogy alakítsanak szövetkezeteket, a melyek révén könnyebben oldható meg a hitelkérdés, mint a bankok útján. (k.)

— **Tavaszi luxus lóvasár.** A tavaszi luxus lóvasárra, melyet az országos magyar gazdasági egyesület rendez április

18—21-ig a Tattersallban. eddig 302 luxuslovat jelentettek be. A legszebb négyes fogat díjazására József főherceg igen értékes tiszteletdíjat adományozott. A bejelenteti lovak háromnyelvű katalógusa az egyesület titkári hivatalában: Budapest, köztelek, ingyen kapható.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása). Vörös lóhere. Ugy látszik, hogy a termelők már tuladtak készleteiken, mert ajánlatok e héten nem érkeztek, mindazonáltal az árak nem változtak, hanem ugyanazok maradtak, mint a mult héten. Lucernával szintígy vagyunk és e cikknél okvetlenül áremelkedés állott volna be, ha az olasz verseny nem lenne olyannyira érezhető. Répamagnál az előző héten észlelt áremelkedés ellenében árcsökkenésről kell beszámolni, mert nemcsak hogy ez az emelkedés eltűnt, de átlag majd minden faj néhány forinttal olcsóbb lett. Muharmagért nagy kereslet mellett a megadható legmagasabb árak fizetettek.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten:

Lucerna	48 — 52	frr
Vörös lóhere	66 — 70	frr
Tavaszi búkköny	8 — 9	frr
Baltacim	10—10:50	frr
Muharmag	18 — 20	frr

Szerkesztői üzenetek.

K. Ö. Szajk. Nagyon helyes! — Az Ötvös párt bizottsága, Tapolcán. A Magyar Néplapnak szánt kedves sorait, mint hogy Székesfejérvárra címzték, mihozzánk érkeztek. Nagy meglepéssel tudomásul vettük, hogy *Kossuth Ferenc a 48-as zsidók jeltölje*. — Udvári poéta. Ezenél tudomására adatik, hogy közöltetik, jöllehet azt méltóztatik írni, hogy Bánfytól és Tarnócytól tanul, a titlus e két királyától, kikkel a mai kor és a mai hazánk elátrva lenni mondatik — uti figura docet. — G. J. Esztergom. Köszönjük, hanem azért a Tek. megmarad. — Udvári, Nyitra. Mindenesetre közöljük. — Karthausi, Fokszabadi. Köszönettel vettük s az illető ügyben intézkedtünk.

Kiadó lakás.

Zöldfa-utca 21. szám alatti ujonnan épült házban egy kényelmes uri lakás, mely áll: két utcai és egy udvari szobából és a hozzá való mellékhelyiségekből, valamint 3 lóra való istállóval együtt — 1895. május 1-re kiadó.

Bővebb értesítés ugyanott nyerhető a háztulajdonosnál, vagy a tulajdonos — Szirkovics András Kossuth-utcában levő férfi-szabó-üzletében, hol is üzlethelyiség változtatás miatt mindennemű férfi-öltönyök tetemesen lezártított árban készíttetnek.

Tőzsdei megbízásokat

jutányosan és lelkiismeretesen eszközöl

Lustig Miksa,

bank és váltóháza Budapesten,
Váci-körút 43.

Megbízható információk.

TELEFON 1070.

ALAPITTATOTT 1885